

Foto Nada Zgank

KLOVN RONALD NA 12. EX PONTU – Predstava z občutkom za resničnost in humor

Čudež v Ljubljani

»Je v dvorani kakšen Argentinec? Ni? No, Argentinci, povem vam, raje pojdite delat. Nič vam ne bo padlo z neba, delati je treba!« Nekako tako je igralec španske skupine La Carnicería Teatro nekje proti koncu predstave nagovoril ljubljansko občinstvo, v naslednjem trenutku pa so začeli »z neba« padati najrazličnejši potrošniški artikli, tisti, ki sestavljajo t. i. »košarico«: mleko, moka, kokakola, pralni prašek, toaletni papir in še in še. Zgodil se je pravi čudež v Ljubljani: hrana lahko kljub temu, brez dela in naprezanja, pade z neba.

No, drugi čudež se nato ni zgodil: gledalci bi namreč morali z vrvmi »povleči oder« proti avditoriju, v Madridu so ga menda kar za dva metra ... A Ljubljancanom ni uspelo, premehki, premalo odločni so (bili), zato so bili nato deležni pravega »zmerjanja občinstva« s strani igralcev.

Seveda govorimo o gledališkem čudežu, ki pa v izvedbi treh intenzivnih španskih igralcev ni samo to. Pravzaprav moramo o njihovem »gledališču« govoriti v nekakšnem pogojniku. Gre namreč za kombinacijo stand-up nastopa, hepeninga, bodiartističnega performansa in političnega manifesta, ki zdaj izreka svoje sporočilo v simbolih, zdaj v aluzijah, zdaj povsem deklarativno, vseskozi pa

karseda angažirano, in to v vseh pomenih: tako socialnem kot političnem, tako individualnem kot kolektivnem. Če bi iskali domače približke, bi jih lahko našli v Jablanovčevih projektih iz cikla *Via negativa*, le da je Jablanovec veliko bolj urejen, v primerjavi z divjimi Španci malodane akademski ...

Izvorni konflikt uprizoritve z naslovom *Zgodovina McDonalddovega klovna Ronalda* (nastala je leta 2002) raste iz intimnih asociacij in spominov na obiske restavracij McDonald's oziroma njihovo prehrano, ki tu nato nastopa kot globalna prisposoba za vsakršno sodobno instantno potrošništvo, in jo – z eno besedo povedano – nastopajoči med predstavo razmrcvarijo in razmesarijo (ime skupi-

ne pomeni mesnico) do zadnjega vlakna. Takšnega razdejanja pa še ne: prizorišče je ob koncu predstave videti kot smetišče, prelito z mlekom in sangrio, prekrito s svežo ali konservirano potrošno robo, zaudarjajoče, skrajno »neestetsko« – zato pa tudi skrajno zgovorno. Nastopajoči, ki se pred gledalci razgaljajo brez predsodkov, nas namreč soočajo z našo lastno mizerijo, (dobesedno) drekom (duhovit je prizor, v katerem igralec pripoveduje svojo družinsko zgodbo, člane družine pa predstavlja z nadomestki – plastičnimi dreki), kompromisi in neodločnostjo, nereflektirano tolerantnostjo in neskončnim »preživetvenim« konformizmom. Domislice se v predstavi grmadijo na domislico, slike na sliko, predmeti na predmete, kljub neposrednosti nastopajočim ne zmanjka humorja (tudi na lasten račun), do občinstva, ki ga neprizanesljivo (tudi fizično) bombardirajo, pa v resnici gojijo celo nekakšno simpatije ...

Klovn Ronald režiserja Rodriga Garcíe in igralcev (Ion Munduate,

Juan Oriente, Juan Navarro) je primer do kraja radikalnega in angažiranega sodobnega »postdramskega« gledališča, ki si ne dela iluzij o svetu, v katerem živi(mo), in v svojem gledališkem izrazu tudi ne operira z njimi. Iluzij namreč dokončno ni več in tudi teatra kot takega ni več, nič več »vandalizma« La Fure dels Baus (ki bi jo lahko imeli za predhodnico La Carnicería) ali esteticizma Boba Wilsona (ki ga v nekem prizoru igralci duhovito karikirajo); med insistenco in resistenco se skupina nedvoumno odloči za zadnjo, za »protiglobalistični«, »teroristični« upor, ki sicer še vedno ostaja v okvirih gledališke dvorane, vendar jo – po dobrem starem brechtovskem načelu – tudi že zapušča oziroma presega. *Zgodovina McDonalddovega klovna Ronalda* je tako skorajda emblematična predstava, ki jo gledalec, tudi če ni bil deležen neprijetnega fizičnega dotika predstave, vzame s seboj, skupaj z – vendarle! – iluzijo, da angažirano gledališče kljub vsemu le ni stvar daljnega preteklika ...

BLAŽ LUKAN